

# Hoofdpijnen

01 juni 2023

# Beleid

## 1.1 Beleid

### Opgaven voor 2022

We hebben eind 2021 lastige keuzes moeten maken om een sluitende begroting te krijgen en dichterbij een duurzame balans te komen. We zijn er tegelijkertijd in geslaagd om aan 'Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal', ons uitgangspunt (uit het coalitieakkoord 2019-2022) voor de verdere ontwikkeling van Gooise Meren, invulling te geven. De termen duurzaam, sociaal, veilig en vitaal staan niet los van elkaar maar vormen een elkaar versterkend geheel waarmee we de opgaven van Gooise Meren aanpakken. Hieronder volgt een samenvatting van hetgeen hiervan in 2022 is bereikt.

#### 1.1.1 Algemeen

Begin 2022 werd de wereld opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne. De beelden van kapotgeschoten steden en menselijk leed staan op ons netvlies. Als gevolg van deze oorlog vluchtten veel mensen uit Oekraïne, ook naar Nederland. Gemeente Gooise Meren heeft haar bijdrage geleverd door te zorgen voor de opvang van ca. 350 vluchtelingen op verschillende locaties in onze gemeente, zoals het voormalig NH hotel Naarden, de voormalige Palmkazerne (Crailo), Gooimeer 5 en Zusterhof Naarderheem. Naast onderdak is ook gezorgd voor voeding, onderwijs en transport. Samen met onze maatschappelijke partners en vele vrijwilligers hebben onze medewerkers met veel inzet en betrokkenheid hun bijdrage geleverd. Soms heeft dit er wel toe geleid dat zij een deel van de geplande werkzaamheden moesten uitstellen.

Van geheel andere orde maar wel een belangrijk moment voor Gooise Meren waren de Gemeenteraadsverkiezingen en de daarop volgende coalitievorming. Deze vorming, met bijbehorend coalitieakkoord, heeft langer geduurd dan verwacht, waardoor de focus van de meerjarenbegroting 2023-2026 beperkt moest blijven tot 2023, in afwachting van de uitwerking in het college-uitvoeringsprogramma 2023-2026. Dit is vervolgens nogmaals vertraagd door de herziene coalitiesamenstelling eind 2022.

Intussen hebben we het afgelopen jaar een groot deel van onze ambities kunnen verwezenlijken, ook al was ook voor onze organisatie de krapte op de arbeidsmarkt soms een belemmerende factor, waardoor op een aantal terreinen minder is bereikt dan we zouden willen.

#### 1.1.2 Duurzaam

Ten aanzien van de duurzaamheid streven wij een evenwicht tussen mens, milieu en economie na. We hebben tot doel om duurzaamheid hoger op de agenda te plaatsen, te integreren in zoveel mogelijk activiteiten en onze ideeën te concretiseren en tot uitvoering te brengen.

Wat hebben we gedaan

We hebben het afgelopen jaar geïnventariseerd welke locaties in onze gemeente geschikt zijn voor duurzame opwekking van (zonne)energie om daarmee te kunnen bijdragen aan energie neutrale gemeente in 2050. Zo zijn alle 'grote' daken geanalyseerd op mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen en is op regionaal niveau onderzocht welke gebieden (met name parkeerplaatsen) geschikt zijn voor het opwekken van zon- en windenergie.

Op dit moment is er vanuit het Rijk voor het Warmtenet in Muiderberg nog geen subsidie beschikbaar gekomen vanuit het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). Desondanks zijn we verder gegaan met de voorbereidende activiteiten in afwachting van een nieuwe regeling vanuit Den Haag. Hierdoor is het opstellen van het eerste Wijkuitvoeringsplan (WUP) vertraagd naar 2023.

In februari 2022 is de TransitieVisie Warmte "De route naar een aardgasvrije gemeente Gooise Meren in 2050" vastgesteld. Hierin staan per wijk de mogelijke warmteoplossing(en) aangegeven. Er zijn verschillende informatiebijeenkomsten gehouden voor de inwoners om aan te geven wat de energietransitie concreet voor hen gaat betekenen.

In dit verslagjaar is een eerste opzet gemaakt voor een tijdelijk regionaal samenwerkingsverband rond Circulaire Economie met verschillende partijen (publiek-privaat). Wij hebben de duurzaamheidsopgave lokaal reeds meegenomen in de aanbestedingen van een aantal concrete projecten, zoals verduurzaming van het eigen wagenpark, hergebruik van materialen bij de herinrichting Eikenlaan te Muiderberg en de circulaire woningbouw Bredius.

Wij hebben gewerkt aan een duiding en prioritering van locaties waar (in de toekomst) sprake is van risico op wateroverlast. Hoewel wij dit vooralsnog niet onder de vlag van een 'uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie'

doen, nemen wij bij de uitvoering en voorbereiding van projecten wel maatregelen om deze risico's te beperken. De projecten Plein Gemeentehuis, Vlietlaan en Beerensteinerlaan e.o. in Bussum zijn voorbeelden van projecten waarbij wij in 2022 maatregelen hebben uitgevoerd om het risico op wateroverlast te beperken.

### **1.1.3 Sociaal**

Ten aanzien van onze sociale ambities streven wij een aantal zaken na. We werken verbindend en versterkend, streven een inclusieve arbeidsmarkt na, willen dat iedereen mee kan doen en zijn talenten kan ontwikkelen, waarbij we (tijdelijke) inkomensondersteuning bieden voor mensen die niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien en willen we dat kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien

#### *Wat hebben we gedaan*

Het uitvoeringsplan van de lokale inclusieagenda is vastgesteld. Vanuit deze agenda zijn diverse acties uitgevoerd om de toegankelijkheid voor rolstoelafhankelijke inwoners of mensen met een visuele beperking te verbeteren. Ook is gestart met het betrekken van ervaringsdeskundigen uit de LHBT+ doelgroep; het regenboogzebrapad is gerealiseerd. Er is daarnaast aandacht besteed aan de eenzaamheid bij onze inwoners.

Vanuit het regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid, waarbij diverse partners zijn betrokken, zijn in 2022 ruim 200 jongeren uit de regio bemiddeld naar werk, begeleid naar scholing en stage en geholpen met hun CV en sollicitatievaardigheden. En in samenwerking met partners binnen de arbeidsmarkt zijn sinds de start van de regionale programma's (eind 2020) 320 inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan geholpen. Met nog een jaar te gaan na 2022 liggen we op koers om de doelstelling van 500 plaatsingen naar werk te behalen.

Vanaf begin 2022 voeren wij de nieuwe Wet inburgering uit. In deze wet heeft de gemeente een grotere regierol gekregen over zowel de inburgeringsvoorzieningen als ook de begeleiding van inburgeraars. Vanuit deze regierol zijn we ook in gesprek gegaan met onze sociale partners om de begeleiding te verbeteren. De inburgeraars kregen taallessen via de gemeente en daarbij is toegezien op hun voortgang.

Inwoners die niet in hun eigen onderhoud konden voorzien zijn geholpen met een passende inkomensvoorziening. Daarnaast is via het Rijk een energietoeslag beschikbaar gesteld voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

Afgelopen jaar is de werkwijze van de schuldhulpverlening doorontwikkeld. Een belangrijke instrument daarbij betreft vroeg-signalering, waardoor bewoners met betaalachterstanden proactief zijn benaderd om hen hulp aan te bieden.

De jeugdzorg is op verschillende fronten actief toegepast, zoals jeugdbescherming, incl. regionale afspraken, transformatie van verblijf in een zorginstelling naar zoveel mogelijk thuis wonen en het oplossen van complexe casussen alsook individuele maatwerkvoorzieningen via de Jeugd-GGZ.

Op het gebied van de Wmo, zoals huishoudelijke hulp, is maatwerk toegepast waarbij het gaat om het toekennen van de meest passende voorziening met de goedkoopst mogelijke adequate inzet van hulp- en ondersteuning. Enkele pilots op dit gebied, Automaatje en Laagdrempelige dagopvang, zijn positief geëvalueerd en zullen worden voortgezet.

### **1.1.4 Veilig**

We streven naar een goed en prettig leefklimaat, waar inwoners niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen. Preventie en handhaving zijn van belang om het gevoel van veiligheid te vergroten en vast te houden.

Op het gebied van ondermijning is de campagne 'Meld Misdaad Anoniem' gestart. Enkele drugspanden zijn gesloten en er is een aantal Bibob onderzoeken uitgevoerd naar georganiseerde criminaliteit. Qua cybercriminaliteit is vooral ingezet op preventie. Voor wat betreft de 'kleinere' criminaliteit lijkt de maatregel 'last onder dwangsom' het voor inbrekers moeilijker te maken om zich met inbrekerswerktuigen in onze gemeente te bewegen. Sinds de invoering van de maatregel is slechts eenmaal een dwangsom verbeurd. We hebben bewoners en bewonersgroepen veelvuldig betrokken bij en geïnformeerd over diverse veiligheidsthema's via sociale media, lokale kranten en een huis-aan-huis verspreide Veiligheidskrant. Tenslotte hebben wij samen met team maatschappelijke zorg, de politie en zorgpartners gewerkt aan de aanpak van woonoverlast.

### **1.1.5 Vitaal**

Om de vitaliteit te vergroten, streven wij naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de leefomgeving, vanuit een integrale afweging van de belangen en behoeften van de inwoners. We zoeken ruimte voor nieuwe woningbouwontwikkelingen, met aandacht voor betaalbaarheid en kwetsbare

doelgroepen. We streven economische ontwikkeling na, met ruimte voor bedrijven, passend bij ontwikkelingen zoals werken aan huis en met oog voor werkgelegenheid. We versterken het toerisme en recreatie, voor economische versterking en een aantrekkelijke woonomgeving.

Om een balans te vinden in bereikbaarheid enerzijds en leefbaarheid anderzijds zijn nadere regels opgesteld bij de nieuwe parkeerverordening en wordt gewerkt aan plannen voor autoluwe centra. Daarnaast zijn vanuit een breder leefbaarheidsperspectief het Actieplan geluid en het project Hollandse Luchten gestart.

Om voldoende en gedifferentieerd woonaanbod te krijgen zijn we versneld aan de slag gegaan met de gebiedsvisie Bussum-Zuid

De stichting Gooise Meren Marketing (GMM) heeft vorig jaar de eerder opgezette website verder ingevuld met een volledige en actuele Uitagenda, lokale wandel- en fietsroutes en een overzicht van plekken die het ontdekken waard zijn. Daarnaast heeft de activatiecampagne 'Ontdek Gooise Meren' plaats gevonden die inwoners heeft gestimuleerd te ontdekken wat er in de vier kernen van Gooise Meren is te doen.

Medio 2022 is een manager vitale kernen gestart met vooral focus op het kernwinkelgebied Bussum.

## Financiën

### 1.2 Financieel

Ieder jaar bij de jaarrekening kijken we terug op onze financiën en beoordelen we ons financiële beleid.

In de jaarstukken 2022 leest u hoe we met onze middelen zijn omgegaan; wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost en wat dat betekent voor onze financiële positie.

#### 1.2.1 Rekeningresultaat

De jaarrekening 2022 sluiten we af met een positief resultaat van € 7,1 mln. Dit betreft met name incidentele afwijkingen. Op hoofdlijnen (afwijkingen > € 250.000) wordt het verschil verklaard door de volgende oorzaken.

##### 1. Salariskosten (V 0,8 mln.)

Het grootste deel van dit effect wordt veroorzaakt door niet ingevulde vacatures, die slechts gedeeltelijk zijn opgevangen door inhuur. Daarnaast heeft een deel van de medewerkers zich bezig gehouden met de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne, waarvoor het Rijk extra budget heeft toegekend.

##### 2. Vrijval voorziening pensioenen wethouders (V 1,8 mln.)

De voorziening pensioenen wethouders wordt met € 1.754.000 verlaagd. Dit komt door een herberekening van de contante waarde op basis van de gestegen rekenrente.

##### 3. Verkoop diverse gronden (V 0,4 mln)

In december 2022 heeft nog een verkoop plaatsgevonden van grond aan de Struikheiweg te Bussum.

##### 4. Leges omgevingsvergunningen (V 1,1 mln.)

In 2022 zijn fors meer vergunningaanvragen ingediend dan verwacht, waaronder De Krijgsman.

##### 5. Risicovoorziening lening Warmtebedrijf (N 1,1 mln.)

In 2021 en 2022 is in twee tranches een lening ter hoogte van € 1,5 mln. verstrekt aan het Warmtebedrijf Muiderberg BV in het kader van de ontwikkeling en (gedeeltelijke) aanleg van een warmtenet in Muiderberg. Na het missen van de bijdrage uit het Programma Aardgasvrije Wijken in 2022 is in afwachting van nieuwe rijksinstrumenten om warmtenetten mogelijk te maken ingezet op de verdere voorbereiding van de warmtetransitie (RM 23506,2 november 2022) om vervolgens versnelling aan te brengen in de totstandkoming van warmtenetten. Op dit moment is, later dan vorig jaar aangekondigd, bekend geworden dat de Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS) vanaf 1 juni 2023 wordt opengesteld. Er kan na openstelling een aanvraag worden gedaan. Op dit moment kan naar het oordeel van de accountant onvoldoende worden aangetoond dat de lening vanuit de exploitatie van een warmtenet of anderszins volledig kan worden terugbetaald. Op grond van het BBV moet daarom voor dit specifieke risico een voorziening worden gevormd. Omdat het risico afhankelijk is van diverse factoren gaan we voor de hoogte van de voorziening uit van het maximale risico, rekening houdend met de bij de lening bedongen zekerheden (o.a. recht van hypotheek en pand).

Het instellen van deze voorziening betekent geenszins dat de lening ook daadwerkelijk oninbaar is en verandert niets aan de inzet om het warmtenet in Muiderberg te realiseren.

#### 6. Uitvoeringslasten TOZO (V 0,3 mln.)

Eind 2022 is van de gemeente Hilversum een bedrag van € 0,3 mln. terugontvangen in het kader van de uitvoeringslasten voor de TOZO.

#### 7. Jeugd en WMO (N 0,8 mln.)

De lasten voor Jeugd zijn € 0,6 mln. hoger dan geraamd. Dit is voornamelijk het gevolg van de stijging van de vraag naar jeugdzorg waarbij zwaardere en daarmee ook duurdere vormen van zorg nodig zijn. De hogere lasten voor WMO (€ 0,2 mln.) zijn het gevolg van de nog steeds stijgende vraag naar WMO middelen zoals huishoudelijk hulp.

#### 8. Overige posten (V 1,5 mln.)

Naast bovengenoemde posten zijn diverse kleinere (< € 250.000) voor- en nadelen te onderscheiden. Per saldo is sprake van een voordeel. Deze kleine afwijkingen worden bij de programma's nader toegelicht.

#### 9. Over te hevelen budget (V 3,1 mln.)

Een aantal andere budgetten is niet (volledig) uitgegeven. Anders gezegd: van enkele incidentele budgetten, waar in 2022 gemaakte afspraken aan ten grondslag liggen, zijn/worden de werkzaamheden later dan verwacht gestart en naar alle waarschijnlijkheid voortgezet in 2023. De financiële verplichtingen en dekking, die in 2022 zijn aangegaan, moeten hiertoe worden overgeheveld naar het boekjaar 2023. Dit levert in totaal een voordeel op van € 3,1 miljoen. Het gaat om de volgende posten:

- *Omgevingswet (V 0,4 mln.):* Ondanks het uitstel van de invoeringsdatum gaan de voorbereidende werkzaamheden door. Het Rijk heeft incidenteel extra geld beschikbaar gesteld. Een groot deel (ca. € 0,4 mln.) daarvan is nodig voor de verdere voorbereiding in 2023.
- *Noodopvang Oekraïne (V 0,9 mln.):* voor de opvang van de vluchtelingen in 2022 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld. Vooralsnog zijn die middelen meer dan toereikend en het is niet verplicht om een overschot aan het Rijk terug te betalen. Vooralsnog zal het overschot gebruikt worden voor de doorlopende opvang in 2023.
- *Energietoeslag (V 1,3 mln.):* Het Rijk heeft reeds in 2022 middelen beschikbaar gesteld om gemeenten de mogelijkheid te bieden om een deel van de energietoeslag 2023 al in 2022 uit te keren in verband met de hoge energiekosten voor de huishoudens. Voor onze gemeente vindt de uitbetaling in 2023 plaats.
- *overige posten (V 0,5 mln.):* weginspectie, sportmaterialen sporthal Bredius, Waterpoort Vecht en Bescherming en opvang.

Daarnaast is er sprake van restantbudgetten die inclusief de dekking uit reserves worden overgeheveld naar 2023. Omdat deze lasten gedekt worden uit reserves heeft de onderbesteding geen effect op het resultaat 2022. Het gaat hierbij om de sloop van de Tweemaster en het aanpassen van de vlaglocaties.

#### 1.2.2 Voorstel resultaatbestemming

Het voorstel is om het totaalresultaat ad. € 7,1 mln. als volgt te bestemmen:

- Overheveling budgetten naar 2023: € 3,1 mln.
- Toevoeging vrijval verliesvoorziening grondexploitatie Bredius aan de Algemene Reserve Grondexploitatie: € 0,1 mln.
- Toevoegen resterend resultaat 2022 aan de Algemene Reserve: € 3,9 mln.

#### 1.2.3 Ontwikkeling financiële positie

##### Weerstandsvermogen

De algemene reserve en bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij tegenvallers direct moet worden bezuinigd of de belastingen moeten worden verhoogd. Gedurende 2022 is het eigen vermogen van de gemeente gestegen van € 50 miljoen naar € 54 miljoen. Hierbij is het resultaat van deze jaarrekening meegenomen (€ 7,1 mln. voordeel).

De financiële kengetallen, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, onderstrepen de huidige robuuste financiële situatie waarin Gooise Meren zich bevindt. Alle kengetallen: schuldenlast, structurele exploitatieruimte, solvabiliteit en het grondexploitatie risico van Gooise Meren scoren ten opzichte van de

normen zeer goed. De solvabiliteit is ten opzichte van 2021 stabiel gebleven. De ratio belastingcapaciteit ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Maar dit moet in verhouding worden gezien tot het ruime aanbod van voorzieningen in Gooise Meren. De provincie Noord-Holland heeft mede op basis van deze financiële kengetallen besloten dat het lichtste (repressieve) toezichtregime voor Gooise Meren dit jaar voldoet.

## Investerings

Investerings lopen vaak over meerdere jaren. Gedurende het jaar wordt de (financiële) voortgang van de investeringen gemonitord en hierover wordt via de planning- en control cyclus gerapporteerd. In de jaarstukken geven we aan welke investeringen in 2022 zijn afgesloten, wat de (financiële) stand van zaken is per 31 december en lichten we eventuele overschrijdingen van kredieten toe. Op basis van de analyse van de stand van zaken worden in het eerste voortgangsverslag van het nieuwe begrotingsjaar eventuele noodzakelijke bijstellingen van investeringskredieten voorgesteld. Datzelfde gebeurt, zo nodig, bij het tweede voortgangsverslag. In de perspectiefnota en de begroting worden eventuele nieuwe investeringen voorgesteld, maar wordt ook de totale investeringsplanning beoordeeld op haalbaarheid qua uitvoering en financiële haalbaarheid. Een en ander mede in het licht van het kapitaallastenplafond.

Van de totale gevoteerde, nog niet afgeronde, investeringen ad. € 72 mln. is ultimo 2022 ca. € 41 miljoen (63%; in 2021: 59%) uitgegeven. In 2022 is wel fors meer uitgegeven dan in 2021 (€ 20 mln. vs. € 14 mln.). Deze uitgaven betreffen o.a. de bouw van de brandweergarage Muiden, Sporthal Bredius en de herinrichtingen Beerensteinerlaan en Vlietlaan.

Investerings leggen een beslag op liquiditeiten; investeren kost nu eenmaal geld; de gemeente moet extra geld aantrekken om investeringen te bekostigen. Als uiteindelijk (veel) minder wordt geïnvesteerd dan is voorgenomen dan heeft dat uiteindelijk een gunstig effect op het financiële kengetal netto schuldquote. In 2022 is deze 17% lager dan geraamd (71% t.o.v. 88%). Ons streven is om het verschil tussen de kengetallen in de begroting en de jaarrekening zo klein mogelijk te houden.

## Leeswijzer

### 1.3 Leeswijzer

#### 1.3.1 Uitgangspunten

In het kader van de voorbereiding van de fusie zijn richtlijnen ontwikkeld voor de producten uit de planning en control cyclus inclusief de jaarstukken. Deze richtlijnen worden sindsdien gehanteerd. De indeling en inhoud van de Jaarstukken 2022 zijn dan ook gelijk aan die van de Programmabegroting 2022-2025. In deze jaarstukken herkent u dan ook de opzet van de programmabegroting. Daar waar het bij de begroting draait om vragen als: wat willen we bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat mag het kosten, zoemen de jaarstukken in op: wat hebben we bereikt, wat is daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. U vindt hier informatie over lokale heffingen, het weerstandsvermogen en de risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid.

#### 1.3.2 Geen aparte COVID-19 paragraaf

In tegenstelling tot de afgelopen twee verslagjaren hebben we niet langer een speciale coronaparagraaf in de jaarstukken opgenomen.

#### 1.3.3 Beleidsindicatoren

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden om in de programma's in de begroting (artikel 8 BBV) en in de programmaverantwoording in het jaarverslag (artikel 25 BBV) de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toe te lichten volgens zogenoemde beleidsindicatoren. Bij ministeriële regeling is daartoe een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. Daarbij is ook voorgeschreven welke bron gemeenten voor de verantwoording moeten gebruiken. Op de website [Waarstaatjegemeente.nl](http://Waarstaatjegemeente.nl) kan iedereen deze indicatoren en andere gegevens van de gemeente vergelijken met andere gemeenten in Nederland. Omdat de verplichte indicatoren over het algemeen onvoldoende zeggen over de effectiviteit van het beleid is met de raad afgesproken om eigen indicatoren te ontwikkelen die deze informatie wel bieden en die daarmee ook sturingsmogelijkheden geven. In de voorliggende Jaarstukken 2022 zijn voor het product Duurzaamheid (Programma 5) de eerste indicatoren opgenomen. De vanuit de regelgeving verplichte beleidsindicatoren per programma zijn opgenomen in een bijlage.

#### 1.3.4 Toelichting op verschillen

In deze jaarstukken proberen wij zo goed mogelijk toe te lichten waarom er afwijkingen zijn tussen de voorgenomen plannen uit de begroting en wat er daadwerkelijk gerealiseerd is. Ook de financiële over- en onderschrijdingen worden verklaard. Er zijn nog enkele situaties waar ogenschijnlijke onder- en overschrijdingen verklaard worden door 'technische redenen'. In deze gevallen zijn het budget en de kosten niet op dezelfde post terecht gekomen. Als kosten op een andere plek in de begroting geboekt staan, geeft dat het beeld van een overschrijding terwijl op de plek van het budget een onderschrijding te zien is. Deze vertekening speelt specifiek bij het toerekenen van de salarislasten aan de diverse programma's in de begroting. Dit komt door de gewijzigde BBV-regeling over het toerekenen van salarislasten aan de diverse programma's.

In de tabellen van deze jaarrekening is sprake afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.